

การปลูกข้าวตอซัง

1. ข้อควรระวังในการปลูกข้าวตอซัง
2. ขั้นตอนและวิธีการปลูกข้าวตอซัง
3. ข้อดีของการปลูกข้าวตอซัง

จากสภาพปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น และสภาพดิน ที่เสื่อมลง เป็นข้อจำกัดที่ทำให้เกษตรกรต้องคิดหาวิธีการ ลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง ลดการใช้สารเคมีและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เกษตรกรที่ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว ได้พัฒนาวิธีการปลูกข้าว โดยอาศัยตอซังเดิม ซึ่งลดค่าใช้จ่ายด้านเมล็ดพันธุ์ การเตรียมดิน และลดการใช้สารเคมีควบคุมวัชพืช แต่เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน การปลูกข้าวตอซัง มีแนวทาง ดังนี้

ข้อควรระวังในการปลูกข้าวตอซัง

1. จากพื้นที่ตอซังสม่ำเสมอ สามารถควบคุมระดับน้ำได้ ดังนั้น พื้นที่เขตชลประทาน หรือมีแหล่งน้ำจึงเหมาะสม ใช้ปลูกข้าวตอซัง
2. เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ครั้งแรกต้องเป็นพันธุ์ไม่ไวแสง อายุ 115-120 วัน เช่นปทุมธานี 1ม สุพรรณบุรี 1 เป็นต้น(ก่อนทำข้าวตอซัง) ต้องมีความบริสุทธิ์ (ไม่มีพันธุ์ข้าวอื่นปน) และในแปลงนาต้องกำจัดข้าวเรื้อออกให้หมด
3. ต้องเก็บเกี่ยวข้าวในระยะพลับพลึง (เมล็ดข้าวสีเหลือง 80% ของรวง ตอซังสด) โดยระบายน้ำออกให้มีความชื้นพอเหมาะในวันเก็บเกี่ยว (ความชื้นดินในวันเก็บเกี่ยวหอบขึ้นมานับลูกกระสุนได้) โดยเกี่ยวตอซังให้ยาวที่สุด (เวลาช่ตอซังราบเรียกว่าไว้ตอสั้น)
4. การช่ตอซัง และฟางที่ใช้คลุมต้องให้ราบเรียบ ไม่มีตอซังกระดก

ขั้นตอนและวิธีการปลูกข้าวตอซัง

1. แปลงนาต้องสม่ำเสมอ
2. ต้นข้าวที่ปลูกครั้งแรกด้วยเมล็ดต้องแข็งแรงปราศจากโรคแมลง
3. เก็บเกี่ยวข้าวในระยะพลับพลึง โดยระบายน้ำออกจากแปลงนา ให้ดินมีความชื้นเหมาะสม (หอบดินในแปลงนาค้นเป็นลูกกระสุนได้)

4. หลังเก็บเกี่ยว กระจายฟางคลุมต่อซังทั่วแปลงนา ทำการฆ่าต่อซัง และฟางที่คลุมให้ราบเรียบ อย่าให้ต่อซังกระดกขึ้น (เพื่อป้องกันต่อซังกระดกขึ้นมา หน่อข้าวจะงอกข้อที่ 2-3 หรือปลายต่อซัง) จึงควรรำในช่วงเช้ามีแดด ดินมีความชื้น ต่อซังและฟางนึ่งข้างๆ โดยใช้ลูกทุบ (อีจลูก) ใช้ล้อเหล็กของรถไถเดินตาม หรือล้อขนาดเท่ากับมัดติดกัน 5 ล้อ ลากฆ่า

5. หลังฆ่าต่อซังเกษตรกรต้องตรวจสอบว่าฟางที่คลุมจุดใดหนาให้เอาออก คลุมบาง ๆ ปล่อยให้วัชโรจนกว่าหน่อข้าว (ที่เกิดจากกกข้าว) งอกเจริญ มี 2-3 ใบ (อายุประมาณ 15 วัน นับจากวันฆ่าฟาง) จึงสูบน้ำเข้าแปลงนา พอและ (อย่าให้น้ำมากจะทำให้ฟางที่คลุมลอย)

6. หลังระบายน้ำเข้า 1 วัน ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 (ปุ๋ยยูเรีย) อัตรา 15-20 กก./ไร่ เพื่อเร่งการเจริญเติบโต และเร่งขบวนการย่อยสลายของต่อซังและฟาง รักษาให้นานาไม่ให้รั่ว เพื่อไม่ให้ปุ๋ยที่ใส่สูญหาย

7. หลังใส่ปุ๋ยครั้งแรกประมาณ 10-12 วัน ระบายน้ำออก (เพื่อลดปัญหาการเกิดก๊าซซึ่งจะทำให้ใบเป็นสีส้ม ในระยะที่ฟางย่อยสลาย) ปล่อยให้ดินแห้ง 3-4 วัน ต้นข้าวจะมีรากงอกออกมา จึงสูบน้ำเข้าแปลงนาในระดับปักถั่ว (5 ซม.) ใส่ปุ๋ยสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กก./ไร่ หรือใช้ปุ๋ยสูตร 18-12-6 หรือ 16-12-8 อัตรา 35 กก./ไร่ ในกรณีปลูกข้าวติดต่อกันไม่มีเวลาหยุดพักเป็นเวลานาน เพื่อลดเชื้อโรค P ที่ต้นข้าวใช้ไป

8. ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า สูตร 46-0-0 อัตรา 7-10 กก./ไร่ หลังใส่ปุ๋ยครั้งแรก 10-12 วัน (ตามข้อ 7)

9. หลังใส่ปุ๋ยแต่งหน้า (ตามข้อ 8) เพิ่มระดับน้ำในนาสูง 10-12 ซม. ควบคุมระดับน้ำไว้จนกว่ารวงข้าวเริ่มกม เมล็ดปลายรวงเริ่มเหลือง จึงระบายน้ำออกจากแปลงนา เพื่อเตรียมการเก็บเกี่ยว

ข้อดีของการปลูกข้าวต่อซัง

1. ลดต้นทุนการปลูกข้าวได้ไร่ละ 470-911 บาท ดังนี้

- ค่าเตรียมดินไร่ละ 150 บาท
- ค่าเมล็ดพันธุ์ ไร่ละ 120 บาท (อัตราปลูกไร่ละ 30 กก.)
- สารเคมีคุมกำเนิดวัชพืช ไร่ละ 100 บาท

2. ลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช/เพลี้ยไฟ/หอยเชอรี่ (ต้นข้าวที่เกิดจาก หน่อเดิบโตเร็ว แข็งแรง หอยเชอรี่ทำลายได้น้อยมาก และหอยจะช่วยกินฟางในแปลงนา เพราะอ่อนนุ่มเน่า)

3. ลดขั้นตอนการเตรียมดิน/การหว่านหรือดำ

4. ลดอายุต้นข้าวได้น้อยลง (ปลูกข้าวต่อซังแก่เร็วกว่าปลูกด้วยเมล็ด 10-15 วัน)

5. เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน โครงสร้างดินโปร่งร่วนซุยขึ้น

6. สามารถปลูกข้าวต่อซัง โดยใช้ต่อเดิมติดต่อกันได้ ถึง 2 ฤดู โดยให้ผลผลิตไม่แตกต่างกัน